

In elke Waterspiegel vragen wij een columnist zijn of haar visie te geven op een actueel thema. Deze keer is dat prof. dr. Annemarie van Wezel.

Weten wat je loost

Net voor het nieuwe kabinet haar regeerakkoord neerlegde, met daarin mooie aandacht voor waterkwaliteit, debatteerde de Tweede Kamer over lozingen. Onze parlementariërs namen een door Kamerleden Van Eijs en Kröger ingediende motie aan om onderzoek te doen naar een actieve informatie- en monitoringsplicht voor bedrijven die stoffen lozen. Fijn voor de drinkwaterbedrijven, dan kennen zij het 'wat, wanneer en waar' van de industriële lozingen. Daags erop reageerde de toenmalige minister: de wet voorziet al in een informatie-, meet- en rapportageplicht, en gezien de centrale rol van bevoegd gezag kunnen drinkwaterbedrijven dáár de gevraagde informatie krijgen. Het gevraagde onderzoek is door de minister wel toegezegd.

Hoe zit dat nu? De industrie in Nederland is voor haar lozingen gebonden aan de Europese Richtlijn Industriële Emissies, in Nederland omgezet via de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), het Besluit omgevingsrecht en het Activiteitenbesluit. Industrie die 'direct' loost via een eigen industriële afvalwaterzuiveringsinstallatie (iazi), vraagt een vergunning aan bij de waterbeheerder, dus een waterschap of Rijkswaterstaat.

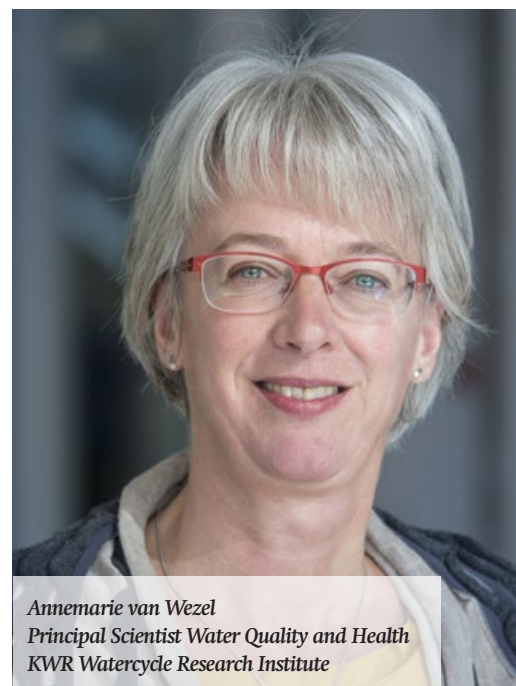
Veel industrie loost echter 'indirect' via de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi). Dan verleent de provincie de vergunning. Deze laatste route is relevant, want ze geldt voor circa een derde van het totaal aan industriële lozingen. Er wordt in Nederland overigens meer industrieel dan huishoudelijk afvalwater geloosd. In het door rwzi's behandelde water is gemiddeld ook een derde van industrie afkomstig.

Voor de iazi's is, via de emissieregistratie, goed in beeld welk type industrie het betreft. Voor de rwzi's is dit niet het geval en kennen we alleen het percentage industrieel aandeel per rwzi, dat kan oplopen tot 90% van het behandeld afvalwater. Via de emissieregistratie wordt slechts een fractie van alle stoffen gerapporteerd die in Nederland industrieel geproduceerd en verwerkt worden. In de verleende vergunningen staan de geproduceerde stoffen doorgaans niet in detail vermeld, maar worden meer algemene parameters gebruikt. Dit komt omdat de vergunningverlener veel van de metingen in het kader van handhaving zelf uitvoert. De wet voorziet dus inderdaad in een informatieplicht en verplichtingen rondom rapportage, maar deze zijn verre van dekkend voor alle geproduceerde synthetische stoffen en hun bijproducten.

Kan het anders en voor wie zou dat fijn zijn? Bij het proces van vergunningverlening verstrekt de industrie veel informatie die niet in dat detail terugkomt in de vergunningen. In landen om ons heen bestaat een uitgebreider register van geproduceerde en verwerkte stoffen. Het zou helpen als er een openbaar register is van de CAS-nummers¹ van de betrokken stoffen per stroomgebied of zuiveringsinstallatie. Met deze nummers kan eenvoudig allerlei informatie over het gedrag en de gevaarseigenschappen van de stoffen worden opgezocht, bijvoorbeeld via de openbare REACH-dossiers die het Europees Chemicaliën-agentschap ECHA beheert. Dat is handig voor alle verschillende partijen die in een bepaald gebied met verschillende doelen water gebruiken. Daarnaast zou het goed zijn als de lozende industrie zelf in haar geloosde water meet op alle in het geding zijnde stoffen en bijproducten. In recente jaren zijn het verschillende keren de drinkwaterbedrijven geweest die moesten signaleren dat iets niet in de haak was. Schadelijk voor het imago van de lozer, en niet nodig met de beschikbare analytische technieken.

Kortom, voer genoeg voor de nieuwe bewindspersonen om met ambitie voor waterkwaliteit aan de slag te gaan!

¹ Dit is een eenduidig nummer dat ondubbelzinnig verwijst naar een stof, voor zover deze stof in het systeem is opgenomen.

Annemarie van Wezel
Principal Scientist Water Quality and Health
KWR Watercycle Research Institute